

Budowanie dobrej relacji rodzic – nauczyciel warunkiem współuczestnictwa w wychowaniu dziecka

W procesie kształcenia i wychowania ucznia nadrzędnym celem jest jego rozwój osobowościowy. Dlatego też nauczyciele, a szczególnie wychowawcy, powinni zabiegać o dobre relacje z rodzicami, nawet wtedy, gdy nie jest to łatwe ani proste.

Współpraca z rodzicami nie powinna ograniczać się jedynie do wywiadówek, podczas których podaje się oceny, omawia przewinienia uczniów, odczytuje komunikaty, prosi o składki na Radę Rodziców czy też potrzeby klasy. W takim bowiem modelu rodziców do szkoły przyciągają jedynie dydaktyczno – wychowawcze sukcesy lub przewinienia dzieci. Są oni jedynie klientami, a nie partnerami czy też sprzymierzeńcami szkoły.

Często bywa, że narzekamy na rodziców, ponieważ nie wspierają nas w procesie dydaktycznym. Niestety nie wypływa to w większości ze złej woli rodziców; często nie potrafią oni sami pomóc swoim dzieciom, powielają złe wzorce wyniesione z domu rodzinnego czy też popełniają błędy wynikające ze zwykłej niewiedzy. Niezbędne jest więc planowanie przez każdego wychowawcę różnych form systematycznej pedagogizacji rodziców, prowadzonej w ciekawej formie spotkań warsztatowych czy otwartych zajęć edukacyjnych. Między rodzicami a nauczycielem powinien wypracować się wspólny front działań. Nie należy jednak wyręczać rodziców w kwestiach wychowawczych. Warsztaty, pedagogizacja rodziców, spotkania z psychologiem itp. mają poszerzyć wiedzę rodziców na temat różnorodnych problemów, tak, aby usprawnić ich umiejętności wychowawcze.

Musimy być świadomi tego, że rodzice to także pewna grupa społeczna, mająca zróżnicowaną strukturę: pojawią się w niej entuzjaści naszych pomysłów – zawsze nastawieni na „tak”, będą w tej grupie tzw. rodzice obojętni, niestety nie zabraknie również rodziców będących „przeciw” – którym nasza strategia działań nie będzie się podobała. Do tych ostatnich należy podchodzić jednak z dystansem i zachować pozytywną energię dla pozostałej części zespołu.

Działania, które można podjąć w celu zwiększenia kompetencji wychowawczych rodziców:

❖ Strategie informacyjne

Bardzo korzystne jest organizowanie spotkań dla rodziców przy współpracy innych specjalistów: psychologa, psychoprofilaktyka, lekarza, seksuologa itp. Ważne jest stworzenie podczas takich spotkań odpowiedniej, kameralnej atmosfery – odpowiednie ustawienie krzeseł, przygotowanie kawy czy herbaty

Rolą nauczyciela jest przygotowanie specjalnych materiałów dla rodziców, które prezentują zagadnienia omawiane na spotkaniu. Materiały te powinni otrzymać wszyscy rodzice po zakończeniu poszczególnych spotkań informacyjnych.

❖ Strategie edukacyjne

Ich celem jest pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych rodziców. Punktem wyjścia jest przekonanie, że ludzie, mimo posiadanej wiedzy, popełniają wiele błędów z powodu braku umiejętności psychospołecznych. Błędy te rzutują na proces wychowawczy wywołując zaburzenia umiejętności społecznych dzieci.

Wszystkie tego typu zajęcia powinny mieć charakter warsztatów.

Warunkiem sukcesu w prowadzeniu warsztatów jest atmosfera, w której rodzice mają poczucie wsparcia, podmiotowości i ważności.

❖ Strategie interwencyjne

To konsultacje indywidualne, których zadaniem jest doraźna pomoc w sytuacjach, gdy rodzice mają wątpliwości w różnych sytuacjach wychowawczych i w sytuacjach trudnych wychowawczo dla nauczyciela. Bardzo ważna jest tu otwartość nauczyciela na stworzenie możliwości spotkania się z rodzicem w czasie dla niego dogodnym.

Inne drogi budowania dobrych relacji z rodzicami

❖ Systematyczne prowadzenie zajęć otwartych

Bardzo cenne jest stwarzanie rodzicom możliwości uczestniczenia w systematycznie prowadzonych zajęciach otwartych. Zajęcia te kryją w sobie wiele wartości:

- pozwalają rodzicom obserwować dziecko i postrzegać je na tle klasy;
- są bardzo dobrym materiałem do dyskusji z rodzicami na temat sfer działalności uczniów, nad którymi należy popracować;
- dają nauczycielowi możliwość ukazania toku metodycznego opracowywania trudnych dla dzieci i rodziców zagadnień, np. matematycznych; wskazują rodzicom jak można pracować z dzieckiem w domu;
- zapoznają rodziców z niejednokrotnie trudną rzeczywistością szkolną.

❖ ***Wspólne wypracowywanie zagadnień związanych z funkcjonowaniem klasy i szkoły***

Aby rodzic miał poczucie ważności i podmiotowości, należy stwarzać mu możliwość wyrażania własnego zdania na temat zagadnień wychowawczych dotyczących jego dziecka. Zamiast, na przykład, odczytywać na zebraniu program wychowawczy klasy, można podzielić rodziców na grupy, przekazać im propozycje programu wychowawczego i pozwolić podyskutować nad tym, z czym się zgadzają, z czym nie, co należałoby zmienić. Stworzy to klimat wzajemnego wspierania się i współuczestniczenia w procesie wychowania.

❖ ***Ustalenie zasady kontaktów rodzic – nauczyciel***

Często zarzucamy rodzicom niewłaściwy sposób nawiązywania kontaktów z nauczycielem, zły czas rozmowy, niewłaściwe miejsce. Wielokrotnie problemy wynikają z tego, że nie umówiliśmy się wcześniej na pewne normy i zasady wzajemnych relacji. Dobrze jest na początku współpracy ustalić z rodzicami reguły, które będą obowiązywały podczas wszystkich spotkań, rozmów, konsultacji indywidualnych.

Stworzymy w ten sposób klimat zaufania i bezpieczeństwa.

❖ ***Prowadzenie tzw. dobrych rozmów z rodzicami***

Gdyby zapytać statystycznego rodzica, jakie uczucia rodzą się w nim na wieść o zaproszeniu go do szkoły na rozmowę z wychowawcą, to prawie na pewno powiedziałby o uczuciu strachu, podenerwowania, niepokoju czy wręcz złości. Wizyta rodzica w szkole kojarzy się ze zdecydowanie negatywnymi uczuciami.

Ciekawą propozycją jest zapraszanie rodziców na tak zwane „dobre rozmowy”, czyli spotkania, na których rodzice usłyszą tylko dobre informacje na temat własnego dziecka. Mają one także znaczenie wspierające tych rodziców, którzy mają poczucie, że niedostatecznie wywiązują się z roli rodzica. Dobre rozmowy to nie tylko narzekanie na istniejący stan rzeczy, ale konkretne, merytoryczne sugestie dotyczące pracy z dzieckiem.

❖ ***Prowadzenie otwartych rozmów z rodzicami***

Jest to bardzo ważny aspekt pracy wychowawczej nauczyciela. Wymiana opinii i różnica zdań pomiędzy rodzicem a nauczycielem może mieć pozytywny wpływ na proces wychowania. Nigdy nie zastąpimy rodzica – nawet wtedy, gdy lepiej wiemy jak wychowywać. To rodzic jest osobą, która ma wziąć odpowiedzialność za proces wychowania. Nie należy go w tym wyręczać, a jedynie pomagać, aby sprostał roli rodzica.